

Total No. of Printed Pages—4

3 SEM FYUGP MINECO3

2 0 2 4

(December)

ECONOMICS

(Minor)

Paper : MINECO3

(Basics of Indian Economy)

Full Marks : 60

Time : 2 hours

*The figures in the margin indicate full marks
for the questions*

1. তলৰ প্রশ্নসমূহৰ উত্তৰ লিখা : 1×4=4

Answer the following questions :

(a) ভাৰতীয় অৰ্থনীতিৰ বিশ্বায়নৰ এটা বৈশিষ্ট্য উল্লেখ কৰা।

Mention one feature of globalization of the Indian economy.

(b) ভাৰতবৰ্ষৰ দ্বিতীয় পঞ্চবাৰ্ষিকী পৰিকল্পনা কোনটো আৰ্হিৰ ভিত্তিত প্ৰস্তুত হৈছিল ?

Which model was adopted to prepare the second Five-Year Plan in India?

(c) জনসাংখ্যিক লাভাংশ মানে কি ?

What is meant by demographic dividend?

(d) মানৱ উন্নয়ন প্ৰতিবেদন (২০২৩-২৪)ৰ তথ্য অনুসৰি ভাৰতৰ স্থান কি ?

What is the rank of India as per the Human Development Report 2023-24?

2. তলৰ যি কোনো তিনিটাৰ ওপৰত চমু টোকা লিখা (প্ৰতিটো ১৫০ শব্দৰ ভিতৰত) : 4×3=12

Write short notes on any *three* of the following (**within 150 words** each) :

(a) আমদানি প্ৰতিস্থাপন

Import substitution

(b) মানৱ উন্নয়ন সূচকাংক

Human Development Index

(c) বৃদ্ধি আৰু অসমতা

Growth and inequality

(d) ভাৰতত নিবনুৱা সমস্যাৰ প্ৰকৃতি

Nature of unemployment in India

তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ উত্তৰ লিখা (প্ৰতিটো ৫০০ শব্দৰ ভিতৰত) :

Answer the following questions (**within 500 words** each) :

3. (a) উন্নয়নশীল অৰ্থনীতি হিচাপে ভাৰতীয় অৰ্থনীতিৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ আলোচনা কৰা। 11

Discuss the characteristics of the Indian economy as a developing economy.

অথবা /Or

- (b) স্বাধীনতাৰ পিছৰ কালত ভাৰতত গৃহীত বিভিন্ন বিকল্প উন্নয়ন কৌশলৰ ওপৰত এটি টোকা লিখা। 11

Write a note on the different alternative development strategies adopted in India since Independence.

4. (a) ভাৰতৰ জনসাংখ্যিক বৈশিষ্ট্যসমূহৰ ওপৰত এটা টোকা লিখা। 11

Write a note on the demographic features of the Indian population.

অথবা /Or

- (b) স্বাধীনতাৰ পিছৰ কালত ভাৰতৰ জন্মৰ হাৰ আৰু মৃত্যুৰ হাৰৰ গতিধাৰাৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা। 11

Discuss the trends in birthrate and death rate in India since Independence.

5. (a) দৰিদ্ৰতাৰ প্ৰকোপ কি? ভাৰতৰ দৰিদ্ৰতা সমস্যাৰ কাৰণসমূহ ব্যাখ্যা কৰা। 2+9=11

What is incidence of poverty? Explain the causes of poverty in India.

অথবা /Or

- (b) ভাৰতৰ আয় বৈষম্যতাৰ প্ৰকৃতি আৰু কাৰণসমূহ সম্পৰ্কে আলোচনা কৰা। 5+6=11

Discuss about the nature and causes of income inequality in India.

6. (a) ভাৰতৰ নিবনুৱা সমস্যাৰ কাৰণসমূহ কি কি? ভাৰতত নিবনুৱা সমস্যাৰ সৈতে মোকাবিলা কৰিবলৈ গ্ৰহণ কৰা নীতিগত ব্যৱহাৰসমূহৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা। 5+6=11

What are the causes of unemployment in India? Discuss the policy measures to tackle the problem of unemployment in India.

অথবা /Or

- (b) সমগ্ৰ বিশ্বৰ প্ৰেক্ষাপটত ভাৰতৰ মানৱ উন্নয়নৰ এক চমু আভাস দাঙি ধৰা। 11

Give a brief idea about human development scenario of India in global perspective.

***